

ת"פ 23024/11/21 - מדינת ישראל נגד עמי יוספאן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 23024-11-21 מדינת ישראל נ' יוספאן

בפני בעניין:	כבוד השופטת דנה מרשק מרומ המאשימה	מדינת ישראל באמצעות המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה וע"י עו"ד שאול אשחר
נגד הנאשם		עמי יוספאן ע"י ב"כ עוה"ד יהושע רזניק

גזר דין

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בביצוע עבירות של **מרמה והפרת אמונים** לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), ובגניבה בידי עובד **ציבור** לפי סעיף 390 + 383(א)(1) + 383(ג)(3) לחוק העונשין.

2. מהחלק הכללי עולה, כי החל מאוגוסט 2016 ועד 19.10.20 עבד הנאשם במפעל מנועים בתעשייה האווירית לישראל בע"מ (להלן: "המפעל" ו - "התעשייה האווירית"/"החברה"), בתפקידי תחזוקה ומכירות. לכל אורך תקופת העסקתו בתעשייה האווירית, וכמי שעבד במחלקת CFM שבענף להבים של החברה (להלן: "יחידת התחזוקה"), הייתה לנאשם גישה למחסני ענף להבים (להלן: "המחסנים") שם אופסנו, בין השאר, חלקי חילוף חדשים של מנועי מטוסי סילון אזרחיים שנועדו לשימוש התעשייה האווירית. בנוסף, לנוכח עבודתו הזמנית ביחידת מינהל סחר של החברה (להלן: "יחידת המכירות"), הייתה לנאשם גישה למידע על אודות סוחרי חלקי מטוסים ולקוחות פוטנציאליים של החברה.

כדי להפיק רווח כספי אישי, החליט הנאשם לנצל את האמון שניתן בו על ידי התעשייה האווירית, את נגישותו למחסנים, את המידע על המלאי המצוי בהם, ואת המידע שהיה נגיש אליו על אודות סוחרי חלקי מטוסים והקשר איתם, כדי לגנוב רכיבי תעופה יקרים, למכור אותם ולשלשל את הרווחים לכיסו, ללא ידיעת ואישור החברה.

לשם כך, פנה הנאשם לסוחר חלקי תעופה שעמד בקשר עם יחידת המכירות בחברה, ושאליו נחשף במסגרת עבודתו, במטרה להציע לו לקנות ממנו חלקי חילוף. בעקבות דיווח על מעשיו של הנאשם, נפתחה חקירה משטרתית שבמהלכה פנה אל הנאשם שוטר סמוי שהציג עצמו כסוחר חלקי מטוס. השניים נפגשו פעמיים ושוחחו מספר פעמים בטלפון, ובסיום הפגישות סיכמו על עסקת מכר, וכדי להוציאה אל הפועל גנב הנאשם

מהחברה חלקי מטוס בשווי רב.

מהאישום עצמו עולה, כי במהלך עבודתו ביחידת המכירות של החברה, איתר הנאשם את פרטיו של סוחר חלקי התעופה - דן ספיר. בהמשך, ביום 12.8.20 יצר הנאשם קשר טלפוני עם ספיר ולמחרת הם נפגשו.

הנאשם הציג עצמו כבעל חברה ומחסן חלפים, והציע למכור לספיר עשרות חלקי מנוע סילון, שאותם תכנן לגנוב מהתעשייה האווירית, תמורת תשלום של מאות אלפי דולרים במזומן. העסקה לא יצאה אל הפועל לאחר שספיר גילה כי הנאשם עובד בתעשייה האווירית.

בהמשך, ולנוכח החשד שהנאשם מנסה למכור לסוחרים חלפי תעופה יקרים, שאותם יגנוב מהתעשייה האווירית, השוטר הסמוי אבנר הרקשופ (להלן: "אבנר") יצר קשר עם הנאשם ביום 14.9.20 והשניים קבעו להיפגש בעניין. לאחר מגעים בין הצדדים, סיכמו הנאשם ואבנר על מכירה - בשלב הראשון של 20 יחידות של להבי טורבינה של מנוע סילון מייצורה של חברת CFM (להלן: "להב HPT"), בתמורה לשווי בש"ח של 7,250 דולרים עבור כל להב.

ביום 24.9.20 לפנות בוקר, הגיע הנאשם אל המפעל, ומכוח הרשאות הכניסה והידע שלו כבעל תפקיד בתעשייה האווירית, נכנס למפעל וניגש למחסן ענף להבים, שם נטל מהמחסן 24 להבי HPT שבבעלות החברה, יחד עם התעודות שלהם, ועזב את המפעל. שווי המוצרים שלקח הנאשם - כמיליון ₪.

בהמשך אותו הבוקר, הגיע הנאשם עם הלהבים למחלף לטרון ונפגש עם אבנר, שביקש לקבל תחילה להב אחד, ומסר לנאשם תמורתו 24,900 ₪ במזומן (7,250 דולרים בקירוב), שאותם הניח הנאשם ברכבו. על מנת שאבנר ירכוש גם את שאר הלהבים, הציג לו הנאשם את יתר הלהבים שגנב, ולאחר מכן נעצר הנאשם על ידי המשטרה.

3. במסגרת המתווה שגובש בין ב"כ הצדדים הוסכם, שהטענה בדבר "סוכן מדיח" תעלה בטיעונים לעונש, וכל צד יוכל להביא ראיות לעניין זה.

טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה הדגיש שהנאשם, במסגרת תפקידו בתעשייה האווירית, היה חשוף ונגיש למלאי, לרבות ללהבי HPT חדשים, כאשר מדובר בחלק רגיש לרבות מבחינה בטיחותית, והיקר ביותר במנוע. במקביל, במסגרת תפקידו הזמני, היה הנאשם חשוף למידע על סוחר חלקי תעופה שסחרו עם התעשייה האווירית.

הנאשם עשה שימוש במידע ובהרשאות שקיבל בפניה אל דן ספיר, ורק הודות לערנותו של ספיר, אשר חשף את זהותו של הנאשם כעובד החברה, נמנע ספיר מלקדם את העסקה.

במסגרת חקירה שהתבצעה באמצעות השוטר הסמוי אבנר, שפנה אל הנאשם, התגבשה עסקה בסך מיליון ₪,

כאשר הנאשם ניצל את גישתו החופשית לסחורה כדי לגנוב 24 להבים.

הערכים המוגנים שנפגעו הם אמון הציבור, טוהר המידות והאמון ההדדי, ומידת הפגיעה היא גבוהה, שכן הנאשם השתמש ביכולות, בידע, בהרשאות ובאמון שניתנו בו כעובד ציבור, כדי לגרוף הון אישי, תוך התעלמות מהפגיעה שתיגרם לחברה הממשלתית בה עבד.

מדובר בעבירות הדורשות תכנון, כאשר הנאשם לבדו הוא שרקם תכנית לגניבת מוצרים ומכירתם לסוחר תעופה.

ב"כ המאשימה התייחס למבחנים המשפטיים לבחינת הטענה של "סוכן מדיח" והסביר, כי מהעדויות שנשמעו עלה לאורך כל הדרך צורך מבצעי לשלב פעילות של סוכן סמוי ולהמשיך אותה. הפעילות קיבלה את אישור הפרקליטות, השוטר הסמוי קיבל תדריך מתאים, ולגופו של עניין - הנאשם הוא שפנה בראשית הפרשה בהצעה למכור חלפים לספיר, ואילו השוטר הסמוי אך המשיך את המתווה - תוך מתן אפשרות לנאשם שלא להמשיך את העסקה.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה, הדגיש ב"כ המאשימה את שווי המוצרים, שמקורם בחברת תעופה זרה, את הסיכון הבטיחותי לחיי אדם כתוצאה מסחר בחלקי תעופה רגישים, ואת הניצול לרעה של הידע והנגישות שהפקידו בידיו בחברה.

ב"כ המאשימה עתר למתחם עונש הולם שנע בין 18 ל- 36 חודשי מאסר בפועל ולהטלת קנס מרתיע.

ב"כ המאשימה טען כי הנאשם לא הצביע על הליכי שיקום, הדגיש כי הנאשם הודה במיוחס לו, אך בעבירות אלו יש ליתן משקל מכריע להרתעת הרבים - ועל כן עתר להעמיד את עונשו של הנאשם באמצע המתחם ולהטיל עליו 27 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 100000 ₪ המהווה 10 אחוז משווי הגניבה ופיצוי סמלי לטובת החברה.

5. ב"כ הנאשם עמד על כך, שהמדובר בסוכן מדיח מובהק ושהמדובר בפעילות חקירתית מיותרת - שכן ניתן היה לנהוג בנאשם באנושיות, לקרוא לו לבירור, לעמת אותו עם ראיות לפיהן יצר קשר עם דן ספיר וניסה למכור את הרכוש, ולפטר אותו ללא פיצויים. באופן זה, ניתן היה להרחיק את הסכנה הפוטנציאלית ובמקביל לא לערב את הנאשם בביצוע עבירה. ב"כ הנאשם היפנה למסמך ת/9, ממנו ניתן ללמוד כי הסוכן היה אדם מומחה בניהול מו"מ, וכן למסמכים המעידים על כך שידוע היה למשטרה ולפרקליטות כי הנאשם הוא אדם המצוי בקשיים כלכליים - כך שלמעשה גובשה תוכנית עבודה שמטרתה ללכוד את הנאשם. מהראיות עולה, כי הסוכן הוא שהתקשר לנאשם וביקש לראות חלקים למנועים (ת/10), ואלמלא התקשרות זו הנאשם כלל לא היה מבצע עבירה. הסניגור ביקש לאבחן מקרה זה מפעילות של סוכן סמוי בקרב סוחרים סמים בכך, שכאשר עורכים תכנית להפלטת סוחרים סמים, יש מידע מודיעיני מוצק על היעד, ואילו במקרה דנן הנאשם ניהל עם ספיר מו"מ שאופיו פלילי, אך לא היה צריך להמשיך ולהפעיל נגד הנאשם את הסוכן כדי לגרשו מהמוקד המסוכן.

הסניגור המלומד טען, שאין מקום לקבוע שהעונש ההולם במקרה זה מחייב השתת מאסר בפועל נוכח הנסיבות המיוחדות. עתר הוא להשית על הנאשם עונש של 9 חודשי מאסר בעבודות שירות, בין השאר מכיוון שלא נגרם

נזק בפועל ולאור העובדה שחלפו שנתיים מאז האירועים. כמו-כן, אין זה מתאים להטיל פיצוי לטובת חברת ענק כמו התעשייה האווירית.

הסניגור תיאר, כי הנאשם פוטר מהתעשייה האווירית לפני שנתיים והגיש תעודת מקצוע בשרברבות תברואתית ואישור עוסק פטור (ע/1, ע/2). לטענת הסניגור, יש בכך כדי להצביע על ניסיון של הנאשם לשקם את עצמו מבחינה כלכלית, ועל כן עתר לחרוג מהמתחם מטעמי שיקום.

הסניגור טען, כי אין מקום להחמיר בענישה מטעמי הרתעת הרבים, שכן אין המדובר במכת מדינה, ואשר לעתירה לקנס הדגיש, כי הנאשם עובד בשרברבות ואין ביכולתו לשלם סכום קנס כה גבוה.

לסיכום טען, שנוכח הנסיבות המיוחדות של התיק, יש לקבוע מתחם עונש הולם שנע מ-6 חודשי מאסר לנשיאה בעבודות שירות ועד ל-18 חודשי מאסר בפועל, כאשר אמצע המתחם עומד על 9 חודשי עבודות שירות.

6. בדברו לבית-המשפט מסר הנאשם: **"אני מאוד מצטער על מה שעשיתי. עברתי תקופה ארוכה כדי להבין איך זה קרה לי בכלל, אני בטיפול כדי להבין מה התקלקל. אני יודע שזה בנאלי להגיד זה לא אני, אבל זה אני. אני כרגע אינסטלטור, עוסק זעיר, עובד פה ושם, לאט לאט אני מצליח להגדיל לקוחות וקצת להרים את הראש. המשפחה עוזרת"** (עמ' 40 לפרוטוקול).

דין והכרעה

7. בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין בסעיף 40ג(א), לצורך קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

8. הנאשם, במעשיו, פגע במספר ערכים חברתיים מוגנים:

"באשר לעבירה של גניבה בידי עובד ציבור, חומרתה נובעת הן מעצם הפגיעה בערך הנוגע להגנה על הרכוש, הן מעצם הפגיעה בערך הנוגע להגנה על יחסי האמון... מאותה פריזמה ניתן אף להשקיף על העבירה של הפרת אמונים שהערך העומד בבסיסה מחייב הטלת עונשים מרתיעים על מנת לשמור על טוהר המידות בשירות הציבורי, החל מבעלי תפקידים זוטרים וכלה בבכירים העובדים ומשרתים בשירות המדינה" (ראו בע"פ 9112/11 פלוני נ' מדינת ישראל [13.12.12], פסק' 9).

בענייננו, עסקינן בעבירת גניבה של רכוש יקר ערך מן התעשייה האווירית על-ידי עובד החברה אשר ניצל ידע ונגישות לרכוש, וחרף העובדה שבסופו של יום נזק ממשי נמנע הודות לפעילות משטרתית יזומה, הפגיעה בערכים המוגנים היא גבוהה.

9. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לפי סעיף 40ט(א) לחוק העונשין, יאמר, כי לפנינו עבירות מתוכננות, במהלכן עשה הנאשם שימוש בידע ובמידע שצבר במהלך עבודתו בחברה, כשבתחילה איתר באופן מכוון פרטיו של סוחר בחלקי תעופה. הנאשם הוא שיזם את הפניה לספיר מתוך כסף, התחזה בכזב כבעל חברה והסתיר את זהותו כעובד החברה, והציע למכור לספיר עשרות חלקי מנוע סילון תמורת מאות אלפי דולרים. הגניבה לא יצאה לפועל אך ורק בשל בעובדה, שספיר גילה שהנאשם הוא עובד החברה ודיווח על כך.

פעולותיו של הנאשם לאחר מכן התגלו במסגרת פעילות משטרתית יזומה, כאשר השוטר הסמוי אבנר הוא שפנה לנאשם. על בסיס המו"מ שהתקיים ביניהם, הפעם הנאשם ניצל באופן מוחשי את האמון שניתן בו כעובד החברה ואת נגישותו לרכוש החברה, נכנס למחסן ונטל 24 להבים יחד עם התעודות שלהם בשווי של כמיליון ₪, נפגש עם אבנר, מסר לו להב אחד והציג לו את השאר - ובשלב זה נעצר מבלי שנגרם נזק בפועל.

עם זאת יאמר, כי אני מקבלת את גישת ב"כ המאשימה לפיה המדובר בנזק פוטנציאלי חמור במיוחד, שכן הנאשם ביקש למכור חלקי תעופה רגישים, שערכם רב, לא ידוע לאלו ידיים היו מגיעים בסופה של הדרך, ויש בכך כדי לסכן באופן ממשי את בטיחותם של כל הטסים.

טענת "סוכן מדיח"

10. המחלוקת המרכזית בשלב הראיות לעונש נוגעת לבחינת חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות ומידת ההשפעה של השוטר הסמוי אבנר על הנאשם במסגרת סעיף 40ט(א)(2) לחוק העונשין, והכרעה בטענת ההגנה כי אבנר פעל כ"סוכן מדיח".

11. "סוכן מדיח" הוא סוכן משטרתי המשדל אדם לעבור עבירה שלולא השידול לא היה מבצעה. פעולת ההדחה היא למעשה שידול, שעניינו שתילת רעיון ביצוע העבירה במחשבתו של המשודל. טוב עשה הסניגור המלומד משהסכים בסופו של יום לכך שטענות הנאשם ייבחנו בשלב העונש, שכן בכל מקרה דוקטרינת "פח יקוש" לא אומצה במשפט הישראלי, במובן זה שההדחה או השידול למעשה עברייני אינם פוטרים את העבריין מאחריות פלילית, אלא עשויים להביא להקלה מסוימת בעונשו של נאשם (ראו, למשל: ע"פ 5689/19 **רפאלוב נגד מדינת ישראל** (20.6.2021), פסקה 33).

ככלל, פעולתו של סוכן לגביו עולה טענה להדחה, נבחנת במסגרת דוקטרינת ה"הגנה מן הצדק" - אלא, שכאמור, בדרך כלל, יישום הדוקטרינה לא יביא במקרים אלו לפטור מאחריות פלילית אלא להקלה בענישה; הקלה זו מחויבת מטעמים שבצדק, וככל שעוצמת ההדחה והפיתוי עולה, כך יש להקל יותר במידת העונש המושתת על העבריין המודח (ע"פ 307/17 **זונשווילי נגד מדינת ישראל** (21.3.17) - להלן: **עניין זונשווילי**, בפסקה ח').

כדי להוכיח טענת "סוכן מדיח" יש לעמוד בשני מבחנים: מבחן אובייקטיבי, במסגרתו נבחנת פעולת הרשות והאם נפל פגם חמור בהתנהלותה; מבחן סובייקטיבי, הבוחן את נטייתו הספציפית של הנאשם לבצע את העבירה (**עניין זונשווילי**, שם); ע"פ 1865/10 **ספיה נגד מדינת ישראל** (22.11.10), פסקה 41). בהקשר זה הודגש,

כי אל לה למשטרה להפעיל סוכן מדיח, אלא אם בידה מידע אמין המחשיד את הנאשם כמי שנוהג לבצע פשעים מן הסוג בה מתמקדת החקירה (ע"פ 1224/07 בלדב נ' מדינת ישראל (10.2.10) - להלן: עניין בלדב, פסקאות 66 - 67; עניין זונשווילי, שם).

12. לסיכום המסגרת המשפטית, נקבע:

"הפעלתם של סוכני משטרה סמויים הינו אמצעי הכרחי ובלתי נמנע במלחמה נגד פשעים חמורים, ויש שהגדירו תופעה זו כ'הכרח בל-יגונה' וכ'רע הכרחי' במלחמה בפשע ... עבירות שחיתות ושוד כגון אלה בהן עוסק ערעור זה, הן מסוג העבירות המצריכות לעיתים הפעלת סוכנים סמויים, משהן מתבצעות על פי רוב בידי מספר קטן של משתתפים, ונעשות בחשאי, הרחק מן העין הציבורית. לאור טיבה של עבירת השוד שבה שני הצדדים נהנים זה מתמורתו של זה, הסיכוי לחושפה בלא אמצעי עזר משטריים אינו רב. עם זאת, בד בבד עם ההכרה בנחיצותו של השימוש באמצעי הסוכן המשטרי הסמוי, הודגש כי יש להציב לכך גבולות סבירים. כיום מקובלת הנורמה לפיה אל לו לסוכן סמוי לפעול להכשלת אזרח תמים, שאלמלא התערבות הסוכן לא היה מגיע לכדי ביצוע עבירה, ואל למשטרה לשגר סוכן מדיח לאדם אלא אם בידה מידע אמין המחשידו כמי שנוהג לבצע פשעים חמורים מן הסוג המהווה נושא לחקירה, וכאשר השימוש בסוכן הכרחי לצורך קידומה. כן מקובל הכלל כי אל לו לסוכן סמוי להפעיל אמצעי לחץ ושכנוע מוגזמים כדי לשכנע חשוד לבצע עבירה." (עניין בלדב, שם).

13. מן הכלל אל הפרט: על רקע המסגרת הנורמטיבית לעיל, ולצורך הכרעה בסוגיה האמורה, בחנתי את עדויותיהם של אבנר הרשקוף ואבי מונקר, שנשמעו במסגרת הבאת ראיות לעונש, בהתאם להסדר הדיוני שהוצג.

14. לבחינת הפן האובייקטיבי, רלבנטית עדותו של אבי מונקר, ראש צוות חקירות ביחידת ההונאה של מחוז מרכז, ממנה עלה כי התעורר צורך חקירתי ממשי להפעלת סוכן שיבצע ניסיון רכישת חלקים מהנאשם. בשלב הראשוני של החקירה, היה ידוע על הקשר עם ספיר, הנאשם העביר לדן ספיר טבלה (ת/5) עם רכיבים מוצעים למכירה, ועלה חשד כבד שהנאשם גנב חלקים, לא ידוע היכן הם נמצאים, והעדיפו שלא לקחת סיכון באמצעות ביצוע צו חיפוש (עמ' 25 - 24 לפרוטוקול). האירוע היה מפוקח ברמת קציני מחוז ובפרקליטות.

מונקר הסביר, שפנה לאבנר - איש משטרה, אותו הכיר במסגרת התנדבות משותפת ביחידת מו"מ במצבי משבר במשטרה. הוא אישר, שפנה אל אבנר כי ידע שהוא בעל יכולת טובה בניהול מו"מ, ושהיו זקוקים לאדם ש"נראה כמו סוחר בחלקי תעופה". אבנר היה מתאים לתפקיד גם לאור העובדה שפניו לא היו מוכרות בתעשייה האווירית, הוא אדם בעל כושר ביטוי טוב, ונראה איש רציני "כמו סוחר בחלקי תעופה" (עמ' 27 - 28 לפרוטוקול).

מונקר תיאר בניית מתווה שלם של ביום הקנייה, ופעילות מסודרת שאושרה על-ידי פרקליט (עמ' 30

לפרוטוקול).

15. אשר לפן הסובייקטיבי ובחינת פעילותו הספציפית של אבנר מול הנאשם: אבנר הוא איש משטרה, משפטן, אשר משרת במנהל היועמ"ש במשטרה. אבנר העיד, שהיה בפגישת הכנה ותדריך ראשוני, שכללה הסבר על המותר והאסור. ואכן, על-פי מזכר שערך מונקר (ת/10), אבנר הופעל לאחר קבלת אישור הפרקליט המלווה ולאחר תכנון מוקדם ואישור מ"מ מפקד היחידה, אבנר תודרך על-ידי מונקר והונחה שלא לשדל את הנאשם לדבר עבירה, אלא רק לשיתוף פעולה במידה וזה יהיה מעוניין למכור לו חלקי חילוף תעופתיים.

אבנר הסביר שהקו המנחה היה שהוא מאפשר את ביצוע העבירה, אבל לא דוחף לביצועה (עמ' 5 לפרוטוקול). הוסיף, שלא ידע אם הנאשם עובד לבדו או עם שותפים, והיה צורך לביים רכישה בהתראה קצרה, בהנחה שיש אצל הנאשם פריטים שהוא מתכוון למכור.

16. מבחינת סיפור הכיסוי הוחלט, שהיות ואין לאבנר היכרות עם התחום של חלקי מטוסים, יציג את עצמו כעוסק חדש בתחום התיווך, שיש לו לקוח שמחפש פריטים, ושקיבל את שמו של הנאשם מהמתווך דן ספיר.

17. אבנר הסביר, שבשיחה הטלפונית הראשונה בינו לבין הנאשם (ת/8 ו - ת/9), במסגרת הדברים שנבדקו, יכול היה להשתמע שהנאשם מוכר פריטים באופן לגיטימי (עמ' 6 לפרוטוקול). אבנר ציין שבשלב זה הנאשם אמר כי הוא עובד של התעשייה האווירית, עוסק בסחר, ולפחות בצומת הזה היה לכאורה נציג לגיטימי של התעשייה האווירית (עמ' 7 לפרוטוקול).

18. לפני המפגש בינו לבין הנאשם נערך לו תדריך קונקרטי. במפגש הציע לנאשם שישלם עבורו בבית הקפה, אך הנאשם סירב ואמר שהוא עובד התעשייה האווירית ולכן צריך להיזהר שבעתיים. בפגישה אבנר חזר על סיפור הכיסוי לפיו יש לו קונה שמבקש את הפריטים, ועל כך שדן ספיר הציג לו את החיבור האפשרי.

הנאשם ציין בפגישה שהוא שכיר ויודע להכווין לאנשים בתעשייה האווירית. הם שוחחו על הפריטים, ובמסגרת זו הציג לנאשם תמהיל של פריטים שהוצעו לדן ספיר יחד עם פריטים שלא הוצעו לו, כדי לא לעורר את חשדו של הנאשם. הנאשם נקב בסכומים לגבי פריטים מסוימים, לגבי אחרים אמר שיברר את מחירם. הנאשם הציג שתי אופציות לרכישה - האחת באמצעות התעשייה האווירית, השנייה של פריטים שמוחזקים בידי הרשויות לאחר שנתפסו אצל "חבר שהסתבך" (פרוטוקול עמ' 8 שורות 24 - 30). מבחינת אבנר, לכן, נולד "ציר חדש" של רכישה, ובסיום הפגישה סוכם, כי הנאשם יבדוק אלו פריטים נמצאים בתעשייה האווירית ואלו מצויים אצל אותו "חבר שהסתבך" (פרוטוקול עמ' 9, שורות 28 - 31). מעדות אבנר עולה, לכן, שמצב הדברים לגבי אלו פריטים מצויים בידי הנאשם והיכן הם מצויים - היה עמום בשלב זה, לאור דברי הנאשם שעלו מיוזמתו.

19. ביום 18.9.22 אבנר יצר קשר טלפוני עם הנאשם. מתמליל השיחה (ת/18) עולה, כי אבנר שאל את הנאשם לשלומו, וללא כל הקדמה נוספת, הנאשם דיווח לאבנר שבדק את הדברים מהצד שלו (שורות 25 והלאה). על-פי עדותו של אבנר, הנאשם הציג את הדברים כך שהוא מעוניין להיות מתווך, הוא ישיג את הפריטים מאותו "חבר שהסתבך", הוא ישחרר אותם והבטיח ש"המחיר יהיה מוצלח" (פרוטוקול עמ' 10 שורות 10 - 17). אבנר הדגיש, שלא הוא בחר את הנתיב של הרכישה באמצעות אותו מכר - "החבר שהסתבך" (שם). השניים קבעו להיפגש.

20. השניים נפגשו בלטרון בחנות הנוחות "אלונית" ביום 21.9.20. פגישה זו הוקלטה (תמליל הפגישה ת/25; מזכר אבנר ת/26). בפגישה זו, עולה כי הנאשם היה דומיננטי בגיבוש מתווה העסקה, ואף מסר לאבנר, שמקור הפריטים - אותו "חבר שהסתבך" - מצוי במצוקה ומוכן למכור את הפריטים במחיר נמוך יותר (פרוטוקול עמ' 10, שורות 19 - 20). בהמשך, הנאשם אף ניסה לשכלל את מתווה העסקה, הציע לאבנר שותפות, ואף הוסיף, שבעסקאות המשך המחיר יהיה גבוה יותר (ת/24, עמ' 1, שורות 12 - 13). אבנר העיד, שמתווה זה יצר אצלו פער בהבנת העסקה (עמ' 10 לפרוטוקול, שורות 25 - 30).

הנאשם הוסיף שניתן לקבל חשבונית, אבנר אמר לו שללקוח שלו אין צורך בחשבוניות, והנאשם השיב שממילא הוצאת חשבונית תקוז לו מהרווח (עמ' 10 לתמליל ת/25, שורה 24). הנאשם הבהיר, שהניירת תהיה מקורית, ושהוא - הנאשם - לא יכנס לכלא על נפילה של מטוס, שכן המדובר במוצר מקורי עם תיעוד מקורי, ולכן הוא יקר (עמ' 4 לת/25, שורות 21 - 22).

21. בין המפגש השני לשלישי התקיימו מספר שיחות טלפון בין אבנר לנאשם (ת/28, מזכר ת/29, ת/31, ת/32). אבנר הוא שיזם את השיחות, ומדובר בשיחות תיאום לצורך ביצוע העסקה.

22. המפגש השלישי בין השניים התקיים ביום שהנאשם הגיע עם הפריטים למקום המפגש (תמליל המפגש ת/37, ומזכר של אבנר אודות המפגש ת/38). בהגיעו לפגישה עם הנאשם, מסר הנאשם לאבנר שהמקור לאותם מוצרים הוא "החבר שהסתבך" והמדובר במקור לגיטימי. אבנר ציין שלא ביקש להיפגש עם אותו אדם (פרוטוקול עמ' 11, שורות 30 - 32). אבנר צילם את הפריט עם תעודת המקור, שיגר את התמונה וקיבל אישור שזה הוא המוצר המדובר. לאחר מכן, בוצע המעצר.

23. **בחקירה נגדית**, אבנר עמד על כך, שבשום שלב לא התבקש לשדל את הנאשם, וכי הובהר שהמטרה היא לאפשר את ביצוע העבירה ולא לגרום לביצוע העבירה (עמ' 14 לפרוטוקול, שורות 14-17). אכן, הוא זה שיזם את שיחת הטלפון הראשונה לנאשם, ואמר שהוא מעוניין לרכוש חלקים למנוע, אך זאת לא במסגרת שידול - אלא על רקע חשד שהנאשם מחזיק רכוש גנוב ומנסה למכור אותו, שהרי הוא כבר הציע את הפריטים למכירה (פרוטוקול עמ' 14 - 15 ו-17). למעשה, אנשי המשטרה היו בחוסר ודאות מוחלט כמעט עד סוף הפעילות (פרוטוקול עמ' 16), ולא ידעו אלו פריטים הנאשם מחזיק, אלא רק אלו פריטים הציע הנאשם לדן ספיר (פרוטוקול עמ' 18, שורות 16-18).

אבנר השיב לסניגור, כי לא ידע מה מצבו הכלכלי של הנאשם (עמ' 21 לפרוטוקול).

24. בבחינה אובייקטיבית וסובייקטיבית של ההתנהלות המתוארת עולה, כי אבנר אמנם הופעל כסוכן, אך ההגנה לא הצליחה לזרוע ספק ולו קל, כי הדיח את הנאשם בשלב כלשהו.

מהפן האובייקטיבי של הפעילות המשטרית יאמר, כי מהראיות עולה, שלא היה כל פסול בייזום של ביום רכישה, כפי שנטען על-ידי ההגנה, אלא ההפך הוא הנכון: עלה צורך חקירתי של ממש לבצע את הפעילות המתוארת בשל חוסר הידיעה של אנשי החקירות האם ואלו פריטים מצויים בידיו של הנאשם. מעדותו של אבנר עולה, כי למעשה עד לסוף הפעילות כמעט, מתווה העסקה לא היה ברור, וסוגיית מקור הפריטים נותרה עמומה עד לאחר מעצרו של הנאשם.

ניכר שאבנר, שהוא גם משפטן, פעל ללא כל סממן של הדחה מהפן הסובייקטיבי. אזכיר, כי הוחלט על פעילות הסוכן לאחר שהנאשם כבר פנה לסוחר חלפים אחר - הוא ספיר - בהצעה לקנות ממנו חלקי חילוף למטוסים. פשיטא, אם כן, כי הרעיון לבצע עסקה פלילית מעין זו היתה בראשו של הנאשם עוד בטרם תרגיל החקירה (וראו גם בהודעתו, ת/51, שורה 455). בהמשך, לאור הצורך החקירתי, אבנר הוא שאמנם יזם שיחה עם הנאשם, אך עיון בראיות הרלבנטיות ובעדותו מעלים באופן ברור, כי הנאשם היה דומיננטי בשיחות, העלה מיני אופציות עסקיות במהלך המפגשים, גיבש בעצמו את האופן שבו תתבצע העסקה, והתנהל כמי שהוביל את המהלכים ללא כל צורך ב"דחיפה" כלשהי (ובוודאי לא בשידול) מצידו של אבנר. הנאשם לא טען אחרת - שכן הוא אף לא העיד בהקשר זה.

25. על כן, טענת ההגנה כי יש להתחשב בכך שאבנר פעל כ"סוכן מדיח" נדחית בזאת. עם זאת, כאמור לעיל, לצורך קביעת המתחם יילקח בחשבון שבסופו של יום לא נגרם נזק של ממש מאחר והעבירות בוצעו במסגרת פעילות משטרית מבויתת.

מדיניות ענישה

26. באשר למדיניות הענישה, יאמר באופן כללי כי:

"בית משפט זה עמד, לא אחת, על החומרה היתרה שבה יש להתייחס לעבירות השחיתות, בהן מעורבים עובדי ציבור, ועל הצורך להחמיר בעונשם של מי שניצלו את תפקידם, על מנת להפיק לעצמם רווח אישי, תוך שליחת יד בקופה הציבורית" (ראו בע"פ 4985/13 חבר נ' מדינת ישראל [20.8.14], פסק' 116, בשינויים המחויבים).

27. עיינתי בפסיקה שהוצגה על-ידי ב"כ המאשימה ובפסיקה נוספת, ולצורך קביעת מתחם העונש ההולם אציין את המרכזיים שבהם:

ע"פ 2375/12 מזרחי נ' מדינת ישראל [6.8.13] (הוגש על-ידי התביעה): המערער הורשע לאחר ניהול

הוכחות בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, גניבה בידי עובד ציבור, מרמה והפרת אמונים, זיוף, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וטשטוש סימני זיהוי של רכב.

המערער עבד כממונה על יחידת מינהל הרכב הממשלתי, שמופקדת גם על מכירת כלי רכב ישנים שהיו בשימוש הממשלה באמצעות מכרזים פומביים. המערער הוציא לפועל תכנית מרמה בשיתוף עם אחר, במסגרתה שינה המערער במחשב יחידת מאגר הרכב את שנות הייצור של כלי הרכב, וזייף על גבי טפסי הבדיקה את שנת הייצור. כספי הציבור שהגיעו לידי המערער מכוח פעולותיו הגיעו לסך של 122 אלף ₪ לפחות. על המערער הוטל עונש מאסר של 18 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 80 אלף ₪.

ערעור שהוגש על ההרשעה ועל חומרת העונש נדחה.

רע"פ 8360/11 **שפיגלר נ' מדינת ישראל** [14.11.11] (הוגש על-ידי התביעה): המבקשת הורשעה על פי הודאתה בעבירות של גניבה בידי עובד, מרמה והפרת אמונים, זיוף ושימוש במסמך מזויף ורישום כוזב במסמכי תאגיד. במהלך 4 שנים, עת שימשה כמנהלת כספים ובקרה בסניף של הביטוח הלאומי, גנבה ממעבידה כספים בסך של כ- 363 אלף ₪, כשלטענתה, ברקע, מצוקה כלכלית והתרשלות של גורמי בקרה. עם חשיפת העבירות התפטרה, נטלה אחריות והתנצלה. שירות המבחן המליץ להסתפק בעונש של מאסר בעבודות שירות. על המבקשת הוטל עונש מאסר של שנתיים. בבקשת רשות הערעור נקבע, כי מדובר במעשים שנעשו לאורך שנים ובסכומים משמעותיים, והיא נדחתה.

ע"פ 449/11 **חג' נ' מדינת ישראל** [30.5.11] (הוגש על-ידי התביעה): המערער הורשע על יסוד הודאתו, בעבירה של גניבה בידי עובד ציבור ובמרמה והפרת אמונים. המערער שירת כשוטר בתפקיד ראש משרד ניהול בתחנת משטרה מקומית, והיה אמון בין היתר על תחום העסקתם בשכר של שוטרי התחנה על ידי גופים פרטיים. התפקיד העניק לו גישה לכספים המועברים למשטרה על ידי הגופים הפרטיים לתשלום שכר השוטרים. המערער התוודע לשני קבלנים, החל לקבל מהם תשלום במזומן עבור העסקת שוטרים בשכר, וגבה מהקבלנים סכום נמוך מהתעריף המקובל בעבור העסקת שוטרים. מן הכספים שהועברו אליו במזומן, שאותם אמור היה להפקיד בחשבון המשטרה, גנב סכום שאינו נמוך מ- 64 אלף ₪. במטרה להסוות את גניבת הכספים, הזין המערער נתונים כוזבים למערכת המשטרתית, ולפיהם חיובו גופים פרטיים אחרים בתשלום העסקתם של השוטרים על-ידי הקבלנים. בדרך זו, ב- 198 מקרים שונים גנב מאותם גופים פרטיים סכום של כ- 118 אלף ₪. על המערער הוטל עונש מאסר של 36 חודשים, קנס בסך 10,000 ₪ ופיצוי למשטרה בסך 100,000 ₪.

ערעור על חומרת העונש נדחה.

ברי, כי מדובר במקרה המצוי ברף חומרה גבוה יותר, והוא משקף רמת ענישה של בעל תפקיד אשר ניצל את האמון שניתן בו בגדר מסכת של מעשים.

ע"פ 6573/15 **גרשון נ' מדינת ישראל** [3.3.16]: המערער הורשע על יסוד הודאתו בשמונה עבירות של גניבה בידי עובד ציבור, שמונה עבירות של מרמה והפרת אמונים, ועבירת מס. המערער עבד כמנהל מדור גבייה ב"בית המכס והמע"מ" בירושלים. במסגרת תפקידו היה אחראי על גביית חובות מנישומים בגין שיקים לפקודת מע"מ

שלא כובדו על ידי הבנק, ולהפקידם בחשבון המע"מ. במשך תקופה של שנה, המערער גבה כספים שהועברו אליו במזומן על ידי נישומים עבור כיסוי חובותיהם בסך כולל של 40 אלף ₪. לאחר שקיבל את הכספים ובמקום להפקידם, נטל את הכספים לכיסו והנפיק אישורי תשלום לנישומים ששילמו את חובותיהם.

נקבע מתחם עונש הולם שנע בין 12 ל- 24 חודשי מאסר בפועל. המערער נעדר עבר פלילי, נטל אחריות על מעשיו והחזיר את הכסף שגנב, כאשר הובא בחשבון שיתוף הפעולה המשמעותי שלו עם רשויות החוק. על המערער הוטל עונש מאסר של 12 חודשי מאסר בפועל.

ערעור על חומרת העונש נדחה.

28. פסקי-דין אלו משקפים קשת מקרים רלבנטיים, כאשר לאחר ביצוע הבחנות מתבקשות - אני קובעת שמתחם העונש ההולם נע בין 18 - 36 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים, לרבות עיצומים כספיים משמעותיים.

גזירת הדין

29. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות אציון, כי הנאשם נעדר עבר פלילי קודם, הודה ונטל אחריות על מעשיו בבית-המשפט. בדבריו לעונש אף הוסיף, כי הוא מצוי בטיפול על-מנת להבין את המניעים שהביאו אותו לביצוע המעשים.

כפי שנטען על-ידי ההגנה, נראה שהנאשם משקיע מאמצים לתפקד, הוא עובד כיום - ואף הוציא תעודת מקצוע (ע/2, שרברבות תברואתי; ואישור עוסק פטור ע/1). יש להתחשב בנתונים אלו לזכותו של הנאשם, אך לא ניתן לראות בכך כצעד משמעותי המבסס חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, כטענת ההגנה.

30. שקלתי אם יש מקום להעביר מסר הרתעתי לעובדי הציבור, למען יידעו שייענשו בחומרה אם יעזו לנצל את נגישותם לידע ולרכוש במקום עבודתם, כפי שלמעשה טענה התביעה. אני סבורה, שעצם השתתפות מאסר בפועל לתקופה שאינה קצרה על עובד ציבור מעביר את אותו מסר נדרש, ולאור הנתונים העומדים לזכותו של הנאשם, ראוי להעמיד את עונשו על הרף התחתון של המתחם שנקבע.

31. לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת את עונשו של הנאשם כדלקמן:

18 חודשי מאסר בפועל.

10 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירות בהן הורשע.

קנס בסך 30,000 ₪ או 90 ימי מאסר תמורתו, לתשלום עד ליום 1.6.23.

על-מנת לאפשר מיון מוקדם, הנאשם יתייצב לנשיאת מאסרו בבית סוהר הדרים, או על פי החלטת שב"ס, ביום 2.1.23 עד השעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות/דרכון וגזר-דין זה.

על ב"כ הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם: מרים חייאיב רכזת מיון מוקדם - 074-7831077, מירב אבוחצירה רשמת מאסרים נדחים - 074-7831078.

אדון עתה בתנאים שייקבעו לצורך עיכוב ביצוע עונש המאסר.

הודעה זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ח חשוון תשפ"ג, 22 נובמבר 2022, במעמד הנאשם וב"כ הצדדים.